

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ——— 8 korona
Félévre ——— 4 " "
Negyedévre ——— 2 " "
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

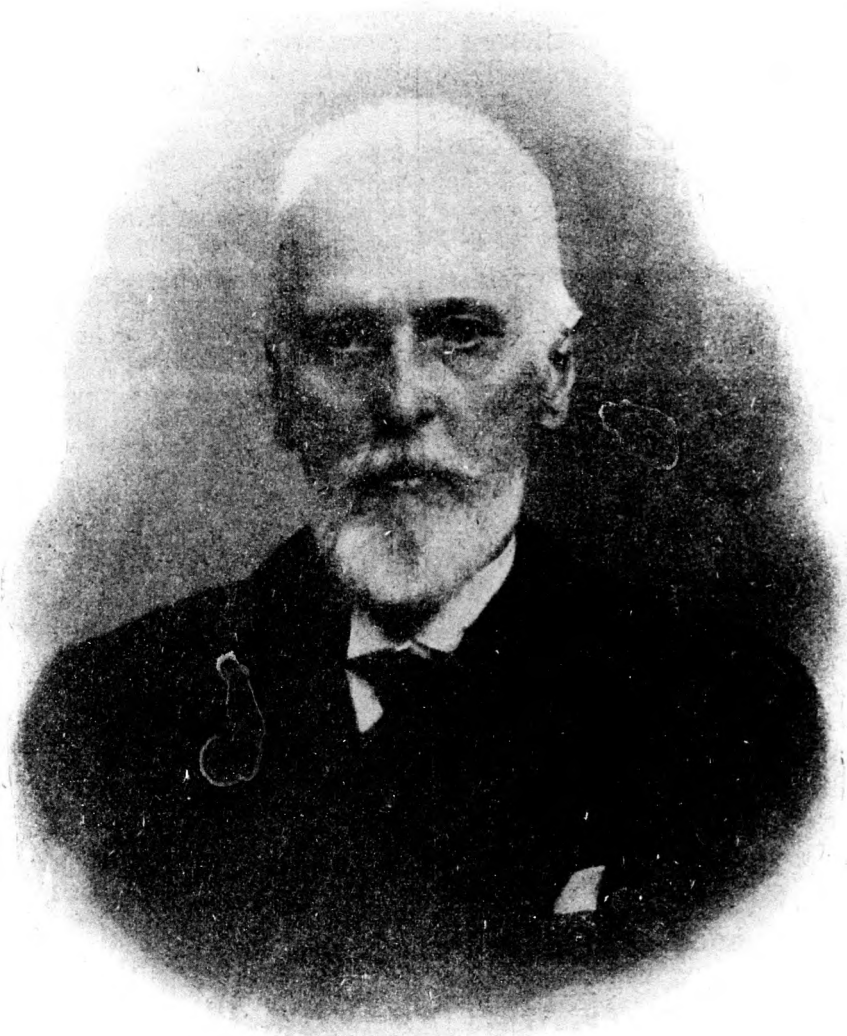
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Közteiek).

Károlyi Sándor gróf.

Kivolt Károlyi Sándor gr. ? Mi- nek magyaráz- zuk ezt a ma- gyar földművelő és kisiparos nép- nek! Egy Isten- től szellemi és anyagi javakkal dúsan megáldott főúr, aki élhetett volna a jólét és gond nélkül való élet édes ölében, ehelyett azonban a munkát, a kis- ember boldogu- lásáért való küz- delmeket, fára- dalmakat vette föl önként vállaira. Járt úttalan-gö- röngyös utakat, elhagyatott fal- vakat s azok nép-ének a lelkébe bevészte a munka szeretetét, a taka- rékosság csiráit élesztette.

— Segíts magadon, az Is- ten is megsegít!

Ez volt a jelszava s azzal a

Károlyi Sándor

zászlóval, melyre e jelszó fölírva volt, három év- tizeden keresztül nagy kitartással toborozta a szö- vetkezeti eszme híveit s olyan tá- bort hozott ösz- sze, mely a bol- dog és nagy, anyagilag telje- sen független Magyarország kialakozására már is elég erős. Károlyi Sándor gróf az aposto- loknak abból a fajtájából való volt, aki megérte az általa szolgált és képviselt esz- mék teljes dia- dalát: több mint háromezer ma- gyar községben árasztja immár

áldásait a szövetkezeti eszme. Károlyi Sándor a magyar nép- nek igazi gondoskodó-édesapja, ennél több — apostola volt.

A gazdák ünnepnapjai.

A magyar gazdák ünnepnapjai zajlottak le ezen a héten; az országnak úgyszólván összes számottevő gazdatestületeinek kiküldöttjei megjelentek, hogy megvitassák a gazdaosztály ügyes-bajos dolgait.

A legnagyobb gazdasági szervezetünk, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület rendes évi közgyűlésével kedden délelőtt kezdődtek a gazdatanácskozások. Ez az egyesület közel nyolcvan esztendő óta fejt ki áldásos munkásságot s a magyar mezőgazdaság előbbrevitelén fáradozik. A keddi közgyűlés egyben elnökválasztó közgyűlés is volt s a közgyűlési tárgyak letárgyalása mellett az elnöki állásokat is betöltötték. Elnökül újból megválasztották 405 szavazattal *Desseffy Aurél* grófot, aki a magyar főrendiháznak is elnöke. *Desseffy Aurél* gróf azonban ezt a két elnöki állást összeférhetetlennek tartja, ha azokat egy egyén tölti be s a majdnem egyhangú választás elől kitért, nem fogadta el a nagy lelkesedéssel fölkinált elnöki tisztséget.

Az egyesület tagjai mély sajnálattal vettek erről tudomást és elhatározták, hogy legközelebb újból elnökválasztó közgyűlésre jönnek össze. Aelnökül ezután *Bujanovics Sándort*, *Zselénski Róbert* grófot és *Pallavicini Ede* örgrófot választották meg, akik már régebb idő óta töltik be ezeket a tisztségeket.

Kedden délután a Royal-szálloda nagytermében tartották meg a Magyar Gazdaszövetség és a „Hangya” Országos Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezeti Központ a közgyűlésüket. Az első ülésen *Darányi* földművelésügyi miniszter elnökölt, aki *Károlyi* Sándor gróf elhunytá óta olyan szép sikerrel vezeti a magyar gazdáknak ezt a testületét. *Bernát István* igazgató beszámolt a Gazdaszövetség tizenkét évi működéséről. A Hangya szövetkezeti közgyűlésén *Pallavicini* örgróf elnökölt, aki a mintegy nyolcszáz főre menő falusi fogyasztási szövetkezeti kiküldöttek előtt azt fejtegette, hogy *Károlyi* Sándor alapító nyomdokait és tanításait követve, elérhetjük a falu népének boldogulását, megerősödését.

Ugyanezen napokra esett az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Szőlősgazdák Országos Egyesületének népgyűlése a boritaladó eltörlése ügyében.

Majd szerdán a *Károlyi*-szobor leleplezése és a *Károlyi*-serleg fölavatásának ünnepe.

Csütörtökön a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése tárgyalta azt a törvényjavaslatot, melyet *Bernát István* és *Rubinek Gyula* a *Darányi* miniszter megbízásából a földművelési kamarákról készítettek.

A nagygyűlés általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot és kiadta egy bizottságnak, mely még egyszer tárgyalja ezt s csak így kerül a januárban tartandó nagygyűlés elé. A gazdák ünnepnapjáról alábbi tudósítások számolnak be.

A Károlyi szobor leleplezése.

A *Károlyi* szobrot október 21-én leplezték le előkelő nagy közönség jelenlétében a Mezőgazdasági Múzeum udvarán.

Desseffy Aurél gróf a szobor-bizottság elnöke ismertette a szobor keletkezésének történetét és *Károlyi Sándor* grófnak a magyar gazdasáradalom körül szerzett érdemeit. *Károlyi Sándor* annak a törekvésnek szentelte életét, hogy a nemzetnek leggyengébb osztályát, a kisebb existenciákat, a kisembereket a szövetkezésben rejlő erőre megtanítva, őket a kizsákmál nyolással fenyegető modern gazdasági irányzatokkal szemben megvédelmezze. Azoknak az intézményeknek létesítésével, melyeket úgy a közgazdaság, mint a jóléti konyosság terén alapított, nemzete iránt való szeretete jutott kifejezésre. *Károlyi Sándor* kezdeményezte az OMGE. kebelében lefolyt első nagy ankétet gazdasági életünk bajainak földerítésére s ettől kezdve minden lépése a nagy ügy szolgálatában állott. A nemzeti munka védelme, az emberesebb eszmények megvalósítása, a gyöngébbek érdekeinek fölkarolása, a praktikus, altruisztikus irány érvényesülése a magyar gazdasági életben, mind az ő egyéniségéhez fűződik. Közéleti működése fáradhatatlan buzdiús volt minden téren, amely csak a gazdák érdekkörébe tartozott. *Károlyi Sándor* emlékét nemcsak szívünkben kell megőrizni, de követni kell továbbra is azt az irányt, melyet ő kijelölt.

A szónok üdvözölte végül *Darányi Ignác* földművelésügyi minisztert, aki *Károlyi Sándornak* éveken át munkatársa, terveinek végrehajtója és védője volt, *Károlyi Sándor* szobrát és emlékét nem lehetne méltóbb kezekre bízni, mint éppen az övére; kéri a minisztert, adjon engedelmet a szobor leleplezésére.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter erre jelt adott a szobrot takaró lepel eltávolítására. *Károlyi Sándor* gróf ércebeöntött alakja fekete márványpadon ül, elgondolkozva, előrehajló testtel. Jobb keze a pad karján pihen, balkezét pedig a padon heverő két könyvön nyugtatja. Távolabb a padon fekszik a kalapja. A szobor, amely *Strobl Alajos* kiválóan sikerült alkotása,

Jobb és megbizhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 34 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

nagyon közvetlenül hat, a közönségnek igen tetszett és pompásan érvényesül a vajdahunyadi vár gyönyörű keretében. Néhány pillanatig némán szemlélte a közönség a szobrot, majd *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter kezdett szólni a hosszabb beszéddel.

Először is fogadalmat tett az emlék kegyeletes megőrzésére. Megtiszteltetésnek veszi, hogy a magyar gazdatársadalom legféltettebb kincsét, ünnepelt vezérének szobrát a földművelésügyi minisztérium vezetése alatt álló Mezőgazdasági Múzeumra bízta. Ez a bizalom újabb érzelmi kapocs lesz a földművelésügyi kormány és a magyar gazdatársadalom között. Vajda-Hunyad vára, a szobor környezete arra int, hogy a történelmi hagyományok mellett híven megálljunk. E vár fölött Mátyás királynak, az igazságosnak szelleme lebeg, aki arra emlékeztet, hogy intézményeinkben és törekvéseinkben a valódi és belső igazságot keressük. A szoborral szemben a jáki templom mása arra figyelmezteti a magyar gazdát, hogy Istenét soha meg ne tagadja és el ne feledje. A szobor környezete a Mezőgazdasági Múzeum, mely dióhéjban Magyarország gazdasági haladását és fejlődését tünteti föl. Károlyi Sándornak jogcíme van arra, hogy szobra ebben a keretben legyen elhelyezve, mert a mi haladásunk és fejlődésünk az újabb korban mutatkozik, abból a maga osztályrészét Isten és ember előtt becsületesen kivette. Az ő emlékének fénye sugározzék vissza a magyar földre, a magyar gazdára, a magyar hazára időtlen-időkig.

A földművelésügyi miniszter beszéde után Máthé Jenő, az Országos Széchenyi-Szövetség tagja szavalta el Bárd Miklós ódáját.

Az ünnepi óda után a küldöttségek koszorúit helyezték el a szobor talapzatára. Elsőül a magyar országgyűlés főrendiháza nevében Dessewffy Aurél gróf tette le a koszorút; utána a képviselőház koszorúját Bernát István, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület koszorúját Bujanovics Sándor, a Károlyi grófi család koszorúját Károlyi Mihály gróf tette le. A földművelésügyi minisztérium és a kormány koszorúit Darányi Ignác a következő szavak kíséretében tette le: „Menj, fáradt veterán, egy nemzet látta halálod! Kézben a fegyverrel, harcban elesni dicső!”

A Károlyi-emléklakoma.

A Károlyi-szobor leleplezése után az Erzsébet-köruti Gambrinus-féle étteremben nagyszabású díszlakoma keretében avatták föl a Károlyi Sándor emlékére készített arany-serleget. A lakomán körülbelül ezerkétszáz ember vett részt, ott voltak közöttük a magyar közélet és különösen a gazdatársadalom csaknem összes szereplő emberei. A vendéglő helyiségeit nemzeti zászlókkal és szalagokkal díszítették föl. A főasztalnál foglalt helyet Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, mellette Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf miniszterek, Dessewffy Aurél gróf, Károlyi Mihály gróf, Zselénski Róbert gróf, Mezössy Béla és Ottlyk Iván államtitkárok, Esterházy Miklós herceg, Pallavicini Ede örgróf foglalt helyet. Ott volt a német Bund der Landwirte háromtagú küldöttsége és részt vett a banketten nagyon sok

képviselő is. A leves után fölállott Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, kezében a Károlyi Sándor gróf emlékére készített arany-serleggel.

Üdvözölte a lakomán egybegyülteket, köztük az idegen vendégeket, akik eljöttek leróni a magyar gazdákkal együtt a külföldi gazdatársadalom tiszteletét és kegyeletét Károlyi Sándor gróf emléke iránt. Károlyi Sándor életének három szakasza volt. Az elsőt családjának anyagi ügyei töltötték ki, a második a magyar faj ősi fészke, a Tisza-völgynek mentesítésével telt el. Életének harmadik szakasza a magyar mezőgazdaságnak volt szentelve. Mint közéleti férfi, Károlyi Sándor gróf inaugurálta a magyar agrárpolitikát, megalapította a szövetkezeti mozgalmat, a Magyar Gazdaszövetséget. Vezér volt anélkül, hogy megválasztották volna s anélkül, hogy vezérségét valaha érezte volna. Akadályt, nehézséget nem ismert, azt tartotta, hogy az erő akarát, mely előbb vagy utóbb, de győzelmet arat. Féllábbal a sírban: vezetett, bátorított, irányított. Idézi a gönci levél egyes részeit, melyek mind azt bizonyítják, hogy Károlyi Sándor a nemzet erősödését és fölvirágztatását a nép millióinak erősítésében és boldogításában látta. Az a kehely, melyet az ő emlékére a magyar gazdatársadalom készített, a gazdák összetartását és szövetségét fogja jelenteni minden időkben. Veszedelem idején pedig talizmán lesz, amely meg fog óvni a visszavonástól. Károlyi Sándor gróf emlékére üríti a serleget.

A miniszter beszédét nagy lelkesedéssel és tapsai fogadták. Utána *Levetzov* Joákim, a német „Bund der Landwirte” egyik kiküldöttje mordott német nyelven lelkes beszédet.

Dessewffy Aurél gróf szólalt föl ezután. Megköszönte a német vendégeknek azt a szíves rokonérzést, amelyet jelenlétükkel a magyar gazdatársadalom iránt tanúsítanak.

A társaság zajos kívánságának engedve, Apponyi Albert gróf állott föl szólásra. Ő, ugymond, szorosabb értelemben véve, nem mint magyar gazda van jelen az ünnepen, de a Károlyi Sándor gróf emléke egy nagy közösségbe gyűjti a magyar társadalom legkülönbözőbb elemeit is. A magyar kulturpolitikában ugyanazoknak a céloknak kíván harcos lenni, amelyekért Károlyi Sándor gróf küzdött. Ezek között legelső az erők egyesítése a nemzeti érdekek védelmében. Ezt a gondolatot és ezt az érzést vigyék szíjjel az ünnepen résztvevők az ország minden részébe és érvényesítse azt mindenki a maga hivatása és foglalkozása szerint. Végül *Dessewffy* Aurél grófra, mint Károlyi Sándor gróf eszméinek első letéteményesére üríti poharát. Hosszú ideig tartó lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták a beszédet.

A kultuszminiszter beszéde után a banketen jelen volt előkelőségek eltávoztak s az ünnep véget ért.

A külügyi vita.

A magyar delegáció ülése a külügyi költségvetés tárgyalásába fogott a héten bele. A vitát Thorotzkay Miklós gróf vezette be átgondolt és a helyzethez mért

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisíthatatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. Amelyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak útbaigazításért a

„HANGYA”, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, IX., Boráros-tér 1 (Saját házában.)

beszéddel. Rakovszky Béla, majd Szemere Miklós és Nagy Ferenc igen érdekesen körvonalozták külügyi politikánkhoz való álláspontjukat. A vitát délután ötöd-fél órakor folytatták.

Az osztrák delegáció hadügyi bizottsága is tanácskozik most. Itt azután igazán nevezetes beszéd is esett. Schönburg herceg mutatott rá Ausztriának a Magyarországgal való békés viszony helyreállításának szükségességére, a külügyi helyzetre tekintettel. Azonfelül pedig utalással a hadügyminiszternek a hadsereg elsenyvedéséről mondott szavaira kifejtette, hogy Ausztriának joga van kérni, hogy a katonai kérdések a szerinte közös kormány és Magyarország között végre is tisztáztassanak.

A boritaladó eltörlése.

A hazai bortermelés válságos helyzetbe került. A borárok az egész országban oly alacsony színvonalra szálltak alá, hogy ilyen árak mellett a bortermelés nemcsak nem bizonyul már jövedelmező foglalkozásnak, hanem egyenes veszteséggel jár. E rendkívül súlyos helyzetből a kibontakozásnak csak egy módja létezik: a túl magas és amellettel teljesen igazságtalan boritaladó eltörlése, amely egyforma súlylyal nehezedik nemcsak az elsősorban érdekelt termelőknek, hanem a vendéglősöknek és kereskedőknek is; végre a fogyasztó nagyközönség is nagyon érzi hatását, mert hiába termelünk olesó bort, mire az a fogyasztó asztalára kerül, már kétháromszorosára emelkedik az ára.

Ez az oka annak, hogy a bor nem tud ismét nemzeti italunkká válni, de oka a még egyre folyó borhamisításoknak is, mert a nagy boradó mellett csak a „szaporított“ bor biztosít kellő jövedelmet.

De van a túl magas boritaladónak más káros hatása is, amely egyszersmind veszedelmes is és rombolólag hat közerkölcsei, valamint közegészségi szempontokból. A rombolás, amelyet a pálinka népünk széles rétegeiben évtizedeken át tett, szintén a túl magas boritaladónak köszönhető és bizony itt volna az ideje annak, hogy ezen a téren is tegyünk valamit a szegényebb népért. Ennek pedig csak egy módja van: ha a boradó törlésével hozzáférhetővé tesszük a nép széles rétegei számára a jó egészséges italt: a bort.

Ennek ma megvan a módja. A bor ára tetemesen leszállott és csak az adó akadályozza annak általános fogyasztását.

Az adót el kellene tehát törölni és akkor nemcsak

az idej — még nem is oly nagy — de remélhetőleg a közel jövőben beálló 9—10 millió hektoliteres termések is hamar és biztosan fognak vevőre találni.

Tehát úgy nemzetgazdasági, mint egészségügyi tekintetben egyaránt kívánatos, hogy ez a most már elviselhetetlenné vált adóteher vállainkról levétessek. Ennek a feltétlen szükségességét felismerve, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete folyó hó 21-én d. e. 9 órára Budapestre országos tiltakozó gyűlésre hívta össze a boritaladó törlése érdekében a termelőket, kereskedőket és vendéglősöket, valamint az országos és vidéki szervezeteit, továbbá az országgyűlési képviselőket, bortermő városokat és községeket, egyszóval az összes érdekeltet.

Reméljük, hogy ez a mozgalom, amelynek olyan fontos a célja, a kellő sikerrel is fog járni.

A forrongó Balkán.

Mint megírtuk, a Balkánon háborus hírek szellője suhog. Törökország éppenséggel nem akar belenyugodni abba, hogy Bulgária független királyság lőn, sem abba, hogy Bosznia és Hercegovina megszünt megszállott tartomány lenni.

Szerbiában teljesen forradalmi hangulat van. Az öreg Péter királynak le kellett szállania a trónusáról és így valószínű, hogy György herceg veszi kézbe a kormánygyeplőjét.

Az európai nagyhatalmak is beleavatkoznak a Balkánon történő dolgokba. Anglia titkon azon mesterkedik, hogy Törökország közvetlen tárgyalás útján rendezze a boszniai és bolgár kérdést.

Ferdinánd bolgár király jelentős kijelentést tett a minap. Ezt mondta:

— Törökországgal szíves viszonyt akarunk fentartani. Sohasem akartuk a háborút, most sem akarjuk.

Azzal vádoltak bennünket, hogy valamely más nemzet vak eszköze vagyunk. Ez alaptalan ráfogás. Sohasem voltunk másnak eszközei, mint a saját érdekeinknek. Ezelőtt is, most is az a véleményünk, hogy Bulgária jövője, de Törökországé is és közös érdekeink szükségessé teszik a két állam között az entente cordiale-t s mi azt készek vagyunk megkötni. Az a vágyunk, hogy a viszony lehetőleg benső legyen, mert ily módon biztosítani lehet a békét.

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelési árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bérmentve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A hitelszövetkezetek országos gyűlése.

Az elhunyt nagy gazdavezér Károlyi Sándor gróf emlékezte iránt kegyelettel adóztak az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek is, a melyek kiküldöttei szerdán délelőtt 9 órakor a vármegyeház nagytermében ünnepi kongresszusra gyűltek össze. Félézernél több hitelszövetkezet kiküldöttje jelent meg az ünnepségen, köztük a szövetkezeti életnek több vezető egynésége: Hajós József, György Endre, Förster Aurél, Seidl Ambrus, dr. Horváth János, Vikár Béla, Széchényi Aladár gróf, Bernát István, Mailáth József gróf és mások. A kormányt Mezőssy Béla és Ottlyk Iván államtitkárok képviselték. A kongresszus elnöki székét Mailáth József gróf foglalta el, aki a következő beszéddel áldozott gróf Károlyi Sándor emlékének.

Uraim! A mi ünnepségünkön, mikor a magyarországi szövetkezetek atyjának leleplezendő szobra előtt az ő szellemének hatalma, varázsa millió lelkeket egygyé kovácsol, versenyre kél a nyelv hatalma, a szó ereje, a virág, a szemben megrezent könnyesepp, hogy Károlyi Sándorunk nagy egynéségének vonásait, alkotó elemeit, ő is szoborként a maga részleteivel egyetemben kidomborítva, megjelenítse. A szeretet szava, az igaz, közvetlen, cifrázkodás nélkül való érzelm hullámvérése vezet ma a Te ércszobrod elé, hatalmas magyar szerető vezérünk, mikor megjelenik hű néped. Mert meg van az szeretve, akit ez a nép egyszer megszeret.

En is megkérhetném szívemet, hogy mozduljon meg dagadó keblemben és áraszsa szét itt e pillanatban az érzelm folyamát, sőt tengerét. De a szívem azt mondja nekem: jer velem most az értelemhez szövetkezni. Uraim! Mikor ugyanis Károlyi Sándor gróf törekvéseiről, eszméiről, melyet zászlajára tűzött, beszélünk, azt megtestesíteni törekszünk: ne tartsunk ám azokkal, akik azt hiszik, hogy Károlyi Sándor törekvése és a mi törekvésünk, eszménk, csupán a nemzet ideális törekvéseit ismeri. Hogy a mi munkánk csak amolyan kieszínált, altruisztikus mozgalom. Az érzelmi világ, mely megszólaltatja a multat, az ősi gondolkodást, a föld szeretetének régi énekeit, a falu, az otthon, a család költészetét és ezekkel akar játszani a nemzet szívének, érzéseinek húrjain!

Ó nem! Károlyi Sándor gróf értelmének, zseniális felfogásának megkapó erejével, úgyszólván prófétai előrelátásával veti sастekintetét a nemzet reális törekvéseire is, bajaira, jelenére és jövőjére. Ismeri jól a gondolkodó észnek szétválasztó és összetevő erejével a

nemzet reális helyzetét. Belát oda, ahol azt hiszik, hogy csak igen kevesen és meghittek láthatnak. És megdöbben, de kétségbe nem esik. Ez a nagy, a lélek erejét hordozó emberek sajátsága.

Miként a legnagyobb magyar, tudja és meg van győződve, hogy csak az a nemzet valósíthatja meg ideális céljait, mely ismeri reális kötelességeit is, mely anyagilag erős, izmos szálon fogja a hitelt, a hitelügyet és ebbe is beleviszi a társulás, a szövetkezés eszméjét, erejét, altruizmusát.

Es az értelemhez, a számító észhez, a spekulatív ember önzéséhez odakapcsolja az altruizmust, az embernek azt az érzését, mely hivatva van gyöngíteni, helyes irányba, útra terelni az én, az egyén érvényesülését a köznek érvényesülésével szemben. Mely megteremtí a rideg szám, hitel, adós, boldogulás fogalmait közt is a nagy eszmét: „Mindnyájan egyért s egy mindnyájáért!”

Ime, ma a milliók és milliók értik egymást azon az úton, melyre az egyesülés, a szövetkezés eszméje vezette.

A Te erős érckarod hajtotta kitartással, félelem nélkül, nem törődve gúnnyal, kicsinyléssel, óriási sziklák közt a szövetkezetek hajóját, a nemzeti élet legerősebb hullámvizein.

Es megadja a magyarok Istene, hogy a magyaroké lesz időtlen-időig ez a föld és akkor a haza is. És akkor a szobrot ledöntheti az idők zúgó vihara, de a Te szellemedről, emlékedről a magyar föld és a magyar nép élete és boldogsága beszél majd! Úgy legyen!

Zúgó, percekig tartó taps fogadta a magas szárnyalású beszédet.

Ezután Seidl Ambrus az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet igazgatója utalt arra, hogy a hitelszövetkezetek legmúltóbban úgy vehetik ki a részüket az ünneplésből, ha törekednek fejleszteni a szövetkezeti szellemet. Előterjeszti ezután a nagykátai hitelszövetkezet indítványát, mely szerint a szövetkezet közös hozzájárulással teremtsenek egy nagyobb alapot, melynek kamatait szövetkezeti tisztviselők segélyezésére, azok gyermekeinek ösztöndíjára fordítanák. Hasonló javaslatot már az előző kongresszus is elfogadott, a mostani abban különbözik az előzötől, hogy a létesítendő pénzalap céljait is megszabja.

Határozati javaslatot nyújt be az indítvány kapcsán, melyszerint a nagykátai indítványhoz hozzájárulva 10 szövetkezet kiküldöttjéből alakított bizottság dolgozza ki a pénzalap szabályait s azt megvitatás, hozzájárulás végett küldjék meg a szövetkezeteknek, az alapot pedig nevezzék el gróf Károlyi Sándor nevével.

Az indítványt egyhangu lelkesedéssel elfogadták, melylyel a kongresszus véget ért.

A szövetkezetekért. Apponyi Albert gróf közoktatási miniszter abban a beszédében, amelyet a szabadtanfűési értekezleten befejezésűl tartott s amely-

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. : Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. : : Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Összedőlt az új templom. Lőcsén a Máriahegyen most nagy költséggel új templomot építenek. A tervezési munkálatokat Balogh János kassai építőmester végezte. Ő is építi a templomot. A templom a múlt hét vége felé tető alá került, úgy hogy már a bokréta-ünnepet is megülték. Szombaton hajnalban óriási robaj ébresztette föl a munkásokat. Mindannyian a templom felé rohantak és látták, hogy az új templom összeomlott. Az építkezésnél ugyanis a vezetőség azt a nagy hibát követte el, hogy az épület sarkainál nagy faragott köveket használt, míg a közfalakat termésköböl építette. Ennek tulajdonítják a szerencsétlenséget. Hiba volt, hogy az építkezés vezetését rossz kezekre bízták. Szerencse, hogy az összeomlás olyan időben történt, amikor munkások nem voltak jelen, mert különben alighanem embervér szentelte volna föl legelőször is a templomot. Különböző ez már másodízben történt meg a Balogh János által tervezett templomépítésnél. Nemrégiben a makranci templom dőlt össze, amely alkalommal több ember súlyosan meg is sebesült.

Az utolsó nemesi felkelés. Sopronból jelentik, hogy az utolsó nemesi felkelés tudvalevőleg 1809-ben volt, amikor az inzulgens seregeket a Győr melletti Kismegyernél a Jenő olasz alkirály vezetése alatt álló francia hadsereg megverte. A nevezetes nap száz éves évfordulóját mindazon vármegyék megünneplik, amelyek annak idején az inzulgens sereget szolgáltatták. A mozgalmat Goda Béla, Győr megye alispánja indította meg, ki e hó 23-ára Budapestre értekezletre hívta meg az érdekelt vármegyék alispánjait.

A vásár után. Nagykanizsáról jelentik: Az adai vásárról vasárnap délután hat lócsiszár utazott Szeged felé. A vásári nyereség megosztásában Nagykanizsa közelében összeveszték, amiből kifolyólag Gibicz János zombori lakos bottal fejbevágtá és Brankó szintén zombori lakos bicskával halántékon szúrta Kovács Katona Sándor foktői lakost. A tettesek, félvén a büntetéstől, meghúzták a vonat vészfékét és midőn az sebességét lassította, megugrottak. A súlyosan sebesültet a nagykanizsai kórházba szállították. A tetteseket a rendőrség nyomozza.

Lelkészs-beiktatás. Október 25-én iktatták be állásába a budapesti Deák-téri evangélikus egyház új magyar lelkesztét, Raffay Sándort. Ugyanakkor vonult nyugalomba Horváth Sándor, aki kevés híjján ötven évig lelkeszkedett. Az ünnepi Istentisztelet délelőtt féltizenegykor volt. Először Horváth Sándor vett búcsút híveitől, azután Kacziány János esperes beiktatta Raffay Sándort, aki elmondta beköszöntő beszédét.

Az áruló leány. Eszéken letartóztattak egy Marianovics Anna siklósi születésű, észéki illetőségű, húsz éves, állás nélküli nevelőnőt, egy itteni papucs-készítő leányát, aki ellen az a gyanú merült föl, hogy osztrák és magyar tisztekkel, úgyszintén szerb tisztekkel való ismeretségei révén hadseregünk csapatainak bizonyos előkészületeiről híreket juttatott Szerbiának. Birtokában hamisított keresztlevelet találtak. Marianovics Annát bezárástól az ügyészség fogházába.

A váltó. Pap Sándor tatai kovácsmesternek szombaton lejárt egy váltója az ottani takarékpénztárnál. Pap elment egyik zsirálójához, hogy vele a váltót aláírassa. Ez azt mondta neki, hogy a váltó már rendezve van. Pap nem hitte ezt s abban a véleményben, hogy azért tagadta meg az aláírást, mert a leánya a keze menyasszonyleányának nem csinálta meg kelengyáját, hazament, agyon akarta verni a leányát. Ez a szomszédban lakó Szabó Gizellához menekült. A dühöngő ember követte, de Szabó Gizella nem engedte be a házába.

Ekkor Papp revolvért ragadt elő és Szabó Gizellát melibe lötte. Majd maga ellen fordítva a revolvért, golyót röpített az agyába. Papp nyomban meghalt, a leány haldoklik. A legtragikusabb a véres drámában, hogy Papp Mariska maga rendezte titokban a váltót, hogy azáltal örömet szerezzen az atyjának.

Tüzek Győr megyében. Győrből írják, hogy Pérközségben három ház a mellékhelyiségekkel együtt, melyekben sok takarmány volt felhalmozva, minap leégett. A kár 35,000 korona. Zámoly községben is tűz pusztított, melynek négy ház és nagymennyiségű takarmány eset áldozatul. A kár meghaladja a 10,000 koronát.

A kivándorló pénze. A fiumei rendőrség Kiss János kassai kivándorlót hamis útlevél miatt letartóztatta. Megmólyozáskor 1020 korona készpénzt, szabadlábra helyezése után pedig a kassai hitelbank által Knauth Nachod and Kuene newyorki bankházra kiállított 540 dolláros csekket találtak nála. Minthogy az a gyanú merült fel, hogy a szabadlábra helyezett egyén nem azonos Kiss Jánossal, a rendőrség táviratilag felvilágosítást kért a kassai rendőrségtől és a hitelbanktól. A pénzt a fiumei rendőrség őrzi.

Koporsóban felült cigányasszony. Petroszényban Kovács Antalné nevű cigányasszony halt meg. A hullát felravatalozták és az egész rokonság a halott körül virrasztott az éjjel. Egyszerre a halottnak vélt öregasszony felült a koporsóban, a rokonság rémülten kifutott. Az előhívott csendőrség intézkedett, hogy az öreg asszonyt ágyba fektessék. Az asszony a 16 órai koporsóban való fekvéstől kissé elgyöngült, de most már jól érzi magát.

Sikkasztás egy postahivatalnál. Szombathelyről jelentik, hogy a pörgölőni és csajatai postahivatalokban bűnös visszaéléseknek jött nyomára a postaigazgatóság, a mely a szombathelyi kir. ügyészségnél Freislinger Karolin csajatai postamesternő és férje, Bardics Sándor ellen 16.000 korona, Freislinger Emília pörgölőni postamesternő ellen pedig 6000 korona el-sikkasztása miatt feljelentést is tett. A feljelentésre a kir. ügyészség a két Freislinger nővért és Bardics Sándort letartóztatta és vizsgálati fogságba helyezte. A vizsgálat megállapította, hogy a sikkasztás úgy történt, hogy a két postamesternő egymásnak pénzügyi ványokat küldött, melyekért a leadó hivatal a pénzt kifizette, holott az összegek a feladó-hivatalnál nem fizettek be. A vizsgálat még folyamatban van.

Százhusz éves asszony. A világ legöregebb asszonya, mint Szatmárról jelentik, Nagykárolyban él. Az asszonyt, kinek vasárnap volt a születése napja, Levendai Mihálynénak hívják. Kétségtelen, hogy ő a világ legöregebb asszonya. Levendainé a szabadságharc alatt Sopronmegyéből került Nagykárolyba. Az asszony könyörödmányokból és jóslásból él. Magas kora dacára jól lát és hall.

Kukoricatolvajok. Titelből jelentik: Jaszenov torontálmegyei községben Misis Mita pusztai őr tetten ért két Oresoc községbeli földművest, amikor azok kukoricát loptak. Valóságos harc fejlődött ki a tolvajok és az őr között, végre úgy összeverték Misiset, hogy az haldoklik. A csendőrség a tetteseket elfogta.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Az aranka terjedési módjai.

(Folyt. és vége.)

Vízöntések, áradások szintén előidézhetik a rétek elarankasodását. Ez ott fordul elő, hol a folyamok, patakok mentén lévő gyomok arankásak; sajnos, elég gyakran.

Folyamok, patakok partján az aranka magját megérleli, elhullatja, jön a tavaszi hóolvadás, esőzések következtében az áradás előnti a rétet, magával viszi az aranka magját, mely ott csirázik és ha kedvező tenyészfeltételeket talál, fertőzi azt.

Az aranka szántóföldön való terjedésének hathatós előmozdítója a tarlólegeltetés. Az állatok szívesen legelnek heretáblákon, hol a fiatal, zsenge hajtás a lekaszás után csakhamar megered. A legelő állatok a körmeikre tapadt sárral, földdel az egész határon széthordják vagy egyik heretábláról a másikra hurcolják. Veszedelemes terjesztői az arankának a birkák, melyek nagyobb nyájokban legelnek, a gyapjúra az aranka érdes magja könnyen tapad.

Maglóherekaszáskor némely gazda — nagyon helyesen — a kaszásokkal kihagyatja az arankás foltokat, de nem gondol — nagyon helytelenül — a foltok utólagos felégetésére, az elhullott arankamag megsemmisítésére s így a foltok az arankának fészkei maradnak. A foltok felégetésével soha sem szabad késni. A tábla alászántása az aranka érett magjának megsemmisítését nem okvetlen vonja maga után. Legelő állatok ürülékükkel is széthordhatják az arankamagot.

A vadak, különösen a nyulak és a madarak szintén terjesztői az arankának.

Őszszel, midőn a gabona- és takarmányneműek lekerülnek, a heretábla a nyulak állandó tanyájává válik. Az arankafoltok puha és meleg nyugvóhelyül szolgálnak azoknak s a bundájukra rátapadt magot széthordják.

Madarak fészekrakáshoz használják az aranka vékony, gyenge szárait s útközben hullatják el annak magját. Az aranka terjedését nagyban előmozdítja, a sikeres irtást pedig megnehezíti a kisbirtokososztály gazdálkodási rendszere. A kisbirtokosok heretáblái a község határában szét vannak szórva, egy évben egyik táblába kerül here, másik évben a másikba, talán éppen a szomszédéba; gyakori az az eset, midőn a friss vetésű herés a szomszéd arankás táblájából kapja az arankát.

Az irtás alkalmával az arankafoltot ki szokták kaszálni s feltakarmányozás végett a tábláról elhordják. A kihordáskor előfordul, hogy az indákat a munkások elhullatják, melyek a herére jutva, kedvező körülmények között képesek továbbfejlődni s egy-egy folt központjává lesznek.

Befejezésül megemlékezem az arankairtásnál leggyakrabban elkövetett hibákról s az irtás helyes keresztülviteléről.

Az arankát egyik gazda kikaszálással, másik kikapálással, harmadik felégetéssel irtja, néhol meg különböző marószereket használnak. Az egyszerű kikaszálással csak a legkritkább esetben lehet az arankát kiirtani, a kikaszálást mindig követnie kell a felégetésnek vagy a felkapálásnak. Ha az aranka szívógyökerével a herét a talajhoz közel fekvő részen támadja meg, hova a kasza a hantok vagy a talaj más egyenetlensége miatt nem juthat, a here fejlődésével egyidejűleg az aranka ismét

felüti fejét. Ugyanezen eset áll elő a hibásan végrehajtott égetésnél is.

A múlt év nyarán egy felégetéssel való irtásnak voltam a szemtanúja. A felégetést cselédek végezték s szalmával eszközölték olyformán, hogy minden egyes foltnak a közepére szalmát dobtak, azt felgyújtották. Eltekintve attól, hogy a foltok szélein kúszó arankaszálakra szalma nem került s így azok tüzet nem kaptak, oly helyeken, hol a here egy kissé erőteljesebb fejlődésű volt, az aranka még a szalma alatt is sértetlen maradt. Törekkel, polyvával vagy petróleummal való égetésnél a munka jóval tökéletesebb. *Legolcsóbb, legegyszerűbb és sikeres irtási mód az egyszerű kikapálás.* Ennek oly időben kell történnie, midőn az aranka magot még nem érlelt. Célszerű a kikapált növényi részeket kissé földdel betakarni, hogy azok elkorhadjanak.

Ha az aranka magot érlelt és hullatott, a gondos és alapos felégetés okvetlen szükséges. A foltok egyszerű felkapálásával és alátakarásával az élősdi magvait csirázáshoz segítjük s a foltok esetleges újravetésénél az élősdi magja már a talajban van.

Az irtási terület mindig valamivel nagyobbra veendő, mint a látszólagos folt. Az irtást minden egyes gazdának végeznie kell. Egy-két gazda munkája kárba veszett fáradság. Különösen fontos ez a kisgazdáknál.

Soha sem szabad feledni az aranka sokféle terjedési módját s mindig arra kell törekedni, hogy annak útját álljuk. A táblát folyton figyelemmel kell kísérni, mihelyt egy folt jelentkezik, azt ki kell irtani. Így nemcsak a munka lesz jóval kevesebb, de a kár is, mely az irtással együtt jár.

K. D.

A sáros szántás hátrányai.

A szántás sikere egyéb körülmények mellett attól is függ, hogy a talaj nedvességtartalma a szántás idején megfelelő legyen. A talaj szántáskor ne legyen se nagyon nedves, se nagyon száraz. A nehéz, agyagos talajt sohasem szabad nedves állapotban szántani. E szabály alól kivételt csak késő őszszel szabad tenni, amidőn várható, hogy a talajt erős fagyok fogják lazítani.

Nyáron a nedvesen szántott agyagos talajban mindig göröngyök képződnek, amelyeket sem szétboronálni, sem szétverni nem lehet és még a nehéz hengernek is ellentállanak. A nedvesen szántott talajon burjánzik a gaz. Nedves időjárás mellett nem előnyös a trágyahordás vagy alászántás sem. A laza (homokos) talajt ellenben jobb kissé nedves, mint nagyon száraz állapotban felszántani. Különösen fontos azt a talajt, amelyet a következő évben nyári veteménnyel akarunk bevetni, már most gondosan megmunkálni.

A tarlószántásnál vágjunk széles barázdákat s a tarlót szántjuk alá simán. Így a nedvesség egyesülve a levegővel csakhamar előidézi a tarló felbomlását és a talaj összeérését. Nemsokára a tarlószántás után meg lehet kezdeni a trágyázást és elhinthetjük a barázdákba a szükséges Thomas-salakot, hogy így a talajt a kello foszforsavval ellássuk. Eső és téli nedvesség azután a Thomas-salak tápláló anyagait maguktól levezetik a talaj alsóbb rétegeibe. Mivel tavaszszal szántani nem kell, a szántást késő őszszel végezzük.

Így a talaj télen át jobban megpuhul, mint a tavaszi szántás által. Parasztszabály: tél előtti szántás, tél trágyázás. Ha az a célunk, hogy a talajt mélyen felkeverjük, végezzük a szántást őszszel altalaj-ekével, hogy a légköri levegő mélyebben behatolhasson. Az altalaj-eké, mely a közönséges eke után akasztva, annak barázd-

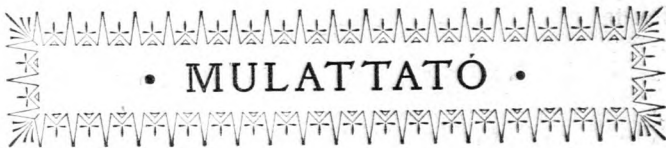
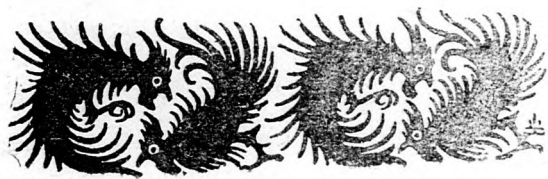
dájában jár, fellazítja az altalajt s a felsőszántással való keveredését előkészíti. A mély szántásnak előnyei a termények nagyobb súlyában jelentkeznek, különösen áll ez a lóherére, hüvelyes veteményekre és a répára. A növények gyökerei mélyebben lehatolhatnak s így nagyobb térről szedhetik a táplálékot.

A mélyen megmunkált talaj nem lesz egykönnyen túlnedves, avagy túlszáraz, hanem inkább megtartja a nedvesség kellő fokát. A mélyszántásnál azonban mindig kellő óvatossággal kell eljárni és azzal kapcsolatban foszforsavval (Thomas-salak) erősen kell trágyázni. Nem alkalmazható a mélyszántás ott, ahol az altalaj rossz, kövecses, mert a rossz altalajnak felszínre hozatala megrontaná a földet.

VEGYESEK.

Spárga ültetéséhez minő palántát használjunk? Sem két-, sem hároméves, hanem egyéves palántát. A spárgatenyésztők eddig alig voltak erre figyelemmel, ma már azonban egy intelligens tenyésztő sem fog mást, mint egyéves palántát ültetni. A tapasztalatok szerint a harmadik évben, a spárgaszedés megkezdésekor, az egyéves ültetvények a háromévesekkel szemben fejlődésben nemcsak hátra nem maradtak, hanem ezeket dús és erős növéssükkel észrevehetőleg felül is multák.

A kolozsvári gyógynövény-telep. A kolozsvári gazdasági akadémia Darányi Ignác földművelésügyi miniszter rendeletére gyógynövénytelepet rendezett be, ahol a következő gyógynövényeket termesztik: fodormentát, orvosi, festő- és fehér-mályvát, nadragulyát, ürömöt, benedekfüvet, kenyérbélvirágot, koriándrumot, ánizst, izsópot, rutát, maszlagot, méhfüvet és pemete-füvet. A telep vezetője, dr. Péter Béla, a végzett termelési kísérletekről most mutatta be jelentését a miniszternek. A gyógynövényeket Péter Béla aszerint, amint sok vagy kevés munkát igényelnek, két csoportba sorozza. Különösen ajánlja a koriander, a fehér- és fekete-mustár, az ánizs, a menta, a benedekfű, az üröm, az izsóp, a ruta, a demutka és a szappangyökér termelését, amelyek aránylag kevés munkával művelhetők és a gyógynövénykísérleti telepen nagyon szépen díszlettek, tenyésztésük sok eredménnyel bíztat. Kerti munkálásra valók és csak szakmányba való megmunkáltatás mellett jövedelmeznek: a kenyérbélvirág, a mályvák, a maszlag, a majoránna, a méhfű, a zsálya, az ökörfark és a pirethrum. Ezek a növények nagycsaládú, szegényebb földművelőknek jó foglalkozást nyújtanának. Péter azt a javaslatot teszi, hogy menházak, árvaházak kertjeiben kellene a különböző gyógynövényeket termelni, mert ez intézetek növendékei kitűnő és jövedelmes foglalkozást találnának a gyógynövény-ágyak művelése és a gyógynövények áruképesse tétele körül. Különösen figyelmébe ajánlja a kolozsvári telep vezetője a termelőknek az édes ánizst, melynek termelése nagy sikerrel járt és piaca mindig van. Ezt nagyban is sikerrel lehet termelni. A kolozsvári telep a felsorolt gyógynövények palántáját vagy magját készséggel megküldi azoknak a gazdáknak, akik a gyógynövények termelésére vállalkoznak.

MULATTATÓ

Napkelet felé.

Ballard asszony, a cselédszerzőné, kit azzal biztam meg, hogy tehénpásztort kerítsen számomra, egy szelid kinézésű, csendes gyermekkel állított be hozzám, ki olyan csinos és félnék volt, mint az őzike.

— Ez a kis jószág már sok mindenben ment keresztül — szolt madame Ballard. — Nincs oly dolog, melyben ki nem ismerné magát. Tehát bátran odaállíthatja őt, ahol szüksége van rá.

Bár Ballard asszony nem lelkesített túlságosan dicséretével, mégis szolgálatomba fogadtam a kicsikét, annál is inkább, mert annyira felébresztette érdeklődésemet, hogy egy pillanatig sem habozva, azonnal felmentettem őt attól a hivatástól, amelyre eleinte szántam. Így közvetlen környezetembe került, mint valami értékes játékszer, ritka madár, kis kutya, vagy szép macska, csak azért, hogy élénk szemeivel és ügyes mozdulataival gyönyörködtessen. Ezen a kötelességen kívül egyéb foglalkozása nem is volt. Tétlenül járkált a házban és fennhangon jóformán sohasem szolt hozzám. Csupán két nagy, szelid szemével beszélt, melyek irántam alázatot és imádást árultak el.

Tatounak hívták.

Tatou!... milyen idegenül hangzó, különös név, mely kissé nemcsak gályaszagú volt, de magával hozta a narancsok és banaánok hazájának illatát is. Nem tudta, vajjon honnan jutott nevéhez, de azt sem, hogy ki adta neki. Magáról egyáltalában többet nem tudott, mint azt, hogy neve: Tatou!

Nem tudtam megérteni, hogy miért adták neki ezt a nevet? Hiszen arcában semmi sem volt, mi idegenül hangzó nevét igazolta volna, melylyel azokat a zöld színben játszó kis állatokat jelzik, melyek az Oceánon messze túl, az őserdők árnyas mocsaraiban tanyáznak. Kinézésében nem volt semmi szokatlan. Eppen úgy nézett ki, mint hazánkban a többi gyermekek, vagyis inkább úgy, mint egy kis bretagnei leány, kinek a fenyveserdők csendje épp oly meghitt, mint a csupasz sziklák vigasztalansága és az avar kiellensége. Ő azonban semmit sem tudott a fenyvesekről, a csupasz szirtokról és a pusztaságról. Csupán azt az egyet tudta, hogy Tatounak nevezik. (Tatou, magyarul: tobzoska) (páncélos állat.)

Honnan jött?... Azt sem tudta! Homályos és elmosódott emlékei csak addig nyúltak, hogy midőn kicsi volt, kezénél fogva vezették, hogy mogorva épületekben, melyek benyomásai után ítélve, fogházak, vagy szegényházak lehettek, lassan-lassan felnőtt, bár nem valami magasra. Ezek az épületek zsufolva voltak hozzá hasonló, kicsi beteges teremtésekkel, kik ott a világ minden részéből és irányából összegyűltek. Közülük legtöbbször meghaltak. Lobogó gyertyák között és mormogó kísérek által követve, naponta lehetett látni kis koporsókat a temetőhöz vezető úton. Tiszta lelkük éjjelenként röppent az égbe a fehér, kicsi gyermek-ágyacskákból.

— De fájdalmas arccal, fehér kezecskével és nagy, kérdő szemekkel, helyükre ismét jöttek mások. Sem az ágyak, sem a koporsók sohasem voltak üresek és a temetőben mindig közelebb és közelebb jutottak egymáshoz a sötét fakeresztek. Viaszfehér arcú asszonyok ápolták a kicsikéket, asszonyok, kiknek hosszú uszályos,

fekete ruhájuk a padlót söpörte, kiknek homlokát berámázta a fehér főkötő s kiknek ajkai annyira kiszáradtak a végnélküli imádságok lehelletétől, mint a virágágyak, melyeken keresztül fujt az északi szél. Ezek az épületek, hol éjjel-nappal szünet nélkül kongott a harang s a hideg folyosók, az elzárt udvarok, a lépcsőzetesre megnyírt galagonyabokrok, melyek a magas kőfalakhoz lapultak, a kápolnák, összevéve borzalommal töltötték el Tatout, bár mindezekről csak bizonytalan és zavaros emlékei voltak, olyanok, mint azok a képek, melyeket lelkében a multról alkotott.

Hosszas kérdezősködés után megtudtam, hogy Tatout, miután elhagyta az ódon házakat, egymásután több családnál helyezték el, kik a legalantosabb szolgáltra szorították a gyermeket. Olyan munkát kellett végeznie, ami gyenge karjainak túlságos kemény és nehéz volt. Piszkos aggastyánok üldözték szerelmükkel, gonosz

gasan, magasan, akár csak az Ég — fényárban úszó ország, hol minden csupa zene! ... Engedje meg, hogy felkeressem!

— Ugy sem találád meg soha!

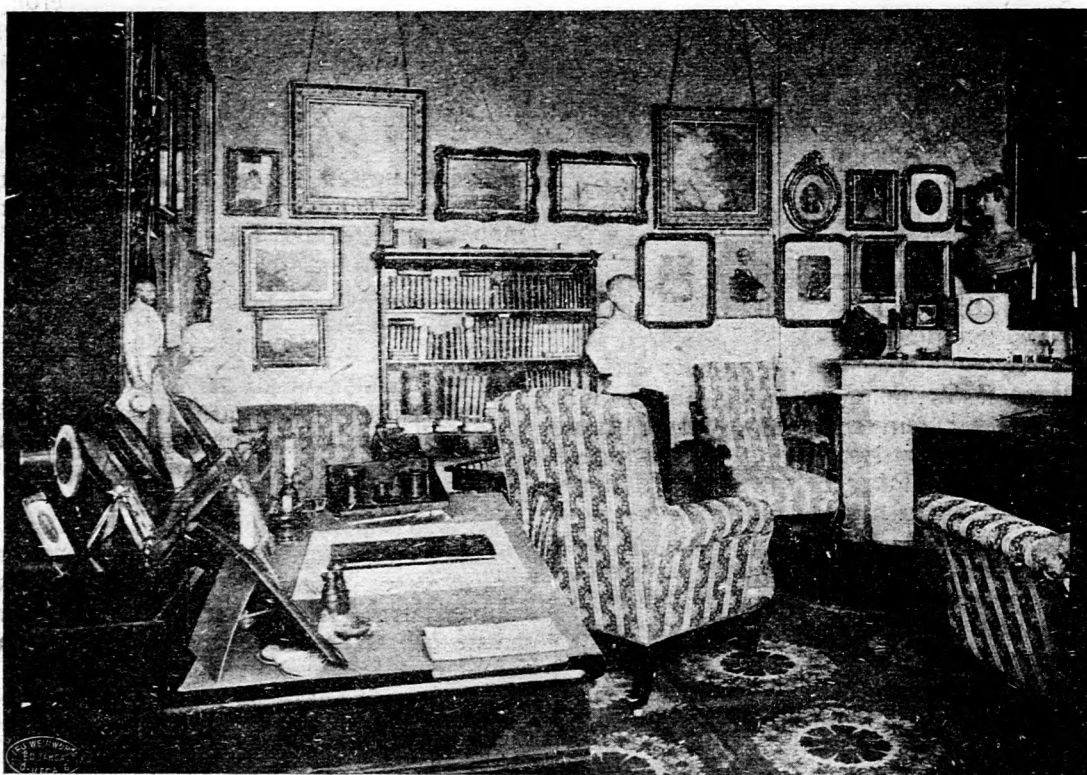
— Egyenesen napkelet felé mennék, míg csak meg nem találám ezt az országot.

Eltéríteni igyekeztem őt ettől a gondolattól. Szövegeteket, szalagokat, sőt egy selyemszórú fehér kecskét is ajándékoztam neki. De ő nem nyult se a szövegetekhez, sem a szalagokhoz és egy este még a kecskét is elhagyta az erdőben.

Tatou ettől kezdve fogyott, mint a holdvilág. Mozdulatai ellankadtak és lázban égtek szelid, nagy szemei. Ágyba kellett őt fektetnem. A kétségbeesés környékezett.

Egy éjjel, midőn ágyánál virrasztottam, kezemet megfogta és halk, elhaló hangon szólt hozzám:

— Milyen jó ön, hogy végre távozni enged ... Már

Károlyi Sándor gróf dolgozó-szobája.

asszonyok pedig mérgükben véresre verték. De lelkében nem maradt semmi foltja ennek a piszoknak és semmi gyűlölet a sok megkínóztatásért. E kristálytisza gyermeklélekről minden visszapattant!

Körülbelül egy év elteltével Tatou mély búskomorságba merült. Gyakran találtam őt könnyek között.

— Miért sírsz? — kérdeztem tőle ilyenkor.

— Mert szomorú vagyok!

— És miért vagy szomorú?

— Nem tudom!

— Talán nem szeretsz többé engem, Tatou?

— Oh, igen, igen! ... Nagyon szeretem önt, de szeretem szülőföldemet is!

— Szülőföldedet? ... Ugyan, ugyan, hiszen nem is ismered!

— Talán éppen azért! Annyira vágyom utána!

— Oda nem térhet vissza az ember, ahonnan nem jött.

— Mégis, mégis! Azért vagyok olyan szomorú, azért sírok ...

Egy napon így szólt hozzám:

— Ma éjjel szülőföldemről álmodtam ... Az ma-

két hónap óta vándorlok, vándorlok ... szülőföldem felé ...

Szemeiben kialudt a láz. Taglejtései ismét visszanyerték megszokott, bájos kedvességüket. Azonban mégis látszott, hogy ez a fiatal lélek hanyatlak.

Kezemet szeretetteljesen szorítottam homlokához.

— Ne beszélj Tatou, az nem tesz neked jót! Inkább aludjál, gyerelem.

De nem fogadott szót. Ismét beszélt, lágy, vékony hangon és olyan gyengéden, amint nyári éjszakákon a szellő csókolja a virágokat.

— Ön olyan jó ... és annyira szeretem önt. Azt hittem, hogy sohasem érek célhoz. Nagyon fáradt voltam, hiszen vándorlásom már két hónap óta éjjel-nappal tart ... szülőföldem felé. Tegnap végre megpillantottam szép hazámát. Még csak néhány perc és én célnál leszek ... Igazán felséges ország ... Egészen világos ... és végtelen. Ott milyen jó dolgom is lesz! ... Szívem majd kettészakadt.

— Tatou, Tatou! — kiáltottam — ne beszélj ilyeneket;

— Olyan, mint a mennyország, olyan fényes —
mondta. — Igen... végre megérkeztem... Én...

Feje visszahanyatlott párnáira.

Igy mult ki csendesesen, panasz nélkül. Csak keze remegett meg kissé, mely az enyémben volt. A halál elhaladt mellette és szárnyaival hozzáshintott.

Már közel az óra...

A magyar gazdákhöz.

Már közel az óra, útrakészen álltok,
Szomszéd, szolga, gyermek mind jól tudja rég,
Hogy egy népapostol szobrához vonultok,
Ki értetek élte egész életét;
Akinek agyában éles tisztalátás,
Szívében rajongó szeretet lakott,
Szobrához siettek magyar háladásra
S hogy szent fogadásra nyíljék ajkatok!

Oh közöttetek ha én is ott lehetnék
Azon a magasztos, nagy, szent ünnepen,
Melynél őszintébbet, melynél nemzetibbet
Nem láthat Budának, Pestnek népe sem!
Amely ünnep árja szobrodhoz törekszik
S százszoros erővel onnét zúg tova —
Oh Károlyi Sándor, magyar gazdatábor
Árva szent ügyének nagy Apostola!

Pest-Buda utcáin büszke volna léptem,
Oh, de szobrod előtt mindkét térdemet
Varázsos erővel porba hajtáná le
A szívem' hevítő hálás kegyelet.
Azután biztató arcodra tekintve,
Mely vigasztal, izgat, hit s reményt lehel,
Legyőzött szívemnek érzelmét beszélve,
Ajkam esküvésre lelkesülne fel.

Ezen esküvéssel hagynám ott a várost,
Ezen esküvéssel sietnék haza,
S testvérszeretettel küzdne lelkem érte,
Hogy ez legyen egész falum jelszava!
S hálás, hű szívemmel örködnék fölötte,
Hogy el ne feledjük e jelszót soha:
Oh Károlyi Sándor, magyar gazdatábor
Árva szent ügyének nagy apostola!

Károlyi Emléklapok.

Károlyi Sándor gróf szobrának leleplezési ünnepére a szoborbizottság „Károlyi Emléklapok“ címmel pompás kiállítású, tartalmas albumot adott ki. Az albumot Buday Barna országgyűlési képviselő szerkesztette gond-
dal, körültekintéssel és kegyelettel.

A szerkesztő meleg méltatást is írt „Ki volt Károlyi Sándor“ címmel. Ismerteti Károlyi Sándor gróf munkásságát, méltatva azt a nagyjelentőségű, úttörő munkát, melyet Károlyi gróf, a magyarság törzse, a vidéki középosztály megmentése érdekében kifejtett. Az emléklapok további sorozatában hű tükröt talál az olvasó a boldogult emlékü gróf társadalmi tevékenységéről. Első nagyjelentőségű szereplése még az 1879-ik évre esik, amikor

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az évi márczius hónap 2-án megtartott közgyűlésén tette meg azon nagy horderejű javaslatait, melyek a későbbi gazdasági társadalmi mozgalmakhoz a lendítő erőt szolgáltatták. Az 1879. évi székesfehérvári gazdakongresszuson pedig már a „szövetkezés“ elvének fontosságát hangsúlyozta, mely felszólalásához viszont a szövetkezeti élet feléledése s azóta is állandó tevékenysége folytán a szövetkezetek térhódításának óriási jelentőségű eredményei fakadtak. Méltatván az emléksorok Károlyi közéleti egyéb szerepléseit is, hosszú sorozatban közli és képekben is bemutatja azon közhasznú intézményeket, melyek létesülése Károlyi Sándor gróf nevéhez fűződik. Kétúton sikerült képekben mutatja be az emlékfűzet Károlyi Sándor gróf egykori otthonát, a főthi kastélyt s ebben a gróf dolgozószobáját és budapesti Esterházy-utcai palotáját, a főthi templomot s az elhunyt örök nyugvóhelyét, a Károlyi családi sírboltot. Leírásban és képekben rajzolja az olvasók elé a Magyar Gazdaszövetség és a „Hangya“ szövetkezet működését, ez utóbbi palotáját és a Boráros-téren levő árúházait. Károlyi Sándor gróf emberbaráti és népmívelési alkotásait képekben és leírásokban bemutatja az újpesti kórházat, az Istvánbelki templomot, a kertész- és iparosképző-intézetet, a budapesti első gyermekmenhely egyesületet, a Clarisseum leánynevelő-intézetet, a főthi menedékházat, Stephaneum rákospalotai aggok menedékhelyét, a csongrádi és szegvári jótékonyági leánynevelő-intézeteket s mindazokat a kisebb-nagyobb alkotásokat, melyek Károlyi Sándor gróf nevéhez fűződnek s amelyek áldva emlegetik Károlyi Sándor gróf nevét. A remek kiállítású és a nyomdai technikának díszére való emléklapok címlapját Károlyi Sándor gróf a napokban leleplezett

Károlyi-szeleg.

szobrának fotografikus képe ékesíti. A szobor egyébként Strobl Alajos művészi alkotása, megalkotása és a szobor létesítésének érdeme a szoborbizottságé, melynek mozgalmát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezte.

APRÓSÁGOK.

A babyloni orvosok. Hogy mennyit fizettek orvosainak a régi Babilon betegek, arról érdekesen tanúskodnak egy 2250. évi Krisztus előtti feljegyzés, amelyet most találtak meg Sasában s melyben a következők olvashatók: „Ha egy orvos meggyógyít valakit a késével vagy felvág egy daganatot, akkor ezért tíz

A fiatal követségi titkár kijelentette, hogy szívesen áll a hercegnő szolgálatára. Kevéssel utóbb egy közép-nagyságú dobozt vittek a követségre s a hercegnő ismét megjegyezte, hogy nagyon értékes holmi van benne. Khevenhüller gróf nagyobb biztosság okából az ágyába, a matrác alá tette a dobozt, azt híván, hogy valószínűleg több fontos családi papír vagy drága ékszer van benne. A doboz a megszállás ideje alatt ott maradt s a gróf nyugodtan aludt fölötte. A kommün után a hercegnő elvitette a dobozt s akkor így szólt:

— Tudja-e, kedves gróf, mi van a dobozban?

— Nem is sejtem — válaszolt a gróf.

— Negyvenmillió frank értékpapirosban — mondá mosolyogva a hercegnő.

Enyelgés.

sékelt kap ezüstben, ötöt, ha egy felszabadított, kettőt, ha egy rabszolga volt a beteg. Ha egy orvos meggyógyította a csonttörést, akkor a felgyógyult ember öt ezüst sékelt fizessen ki, a felszabadított hármát, a rabszolga kettőt.” Ezek magas tiszteletdíjak, de tekintetbe kell venni, hogy az orvosok felelőssége is nagy volt. Ha az orvos műtét közben a beteget megölte: levágták mind a két kezét. A mai orvosoknak mégis csak jobb dolguk van.

Aki milliókon alszik. A párisi osztrák és magyar nagykövetről, Khevenhüller-Metsch grófról most több érdekes anekdotát elevenít föl a Temps. Páris ostroma alkalmával Khevenhüller gróf követségi titkár volt. Egy napon megjelent nála Galliera hercegnő és ezt mondta neki:

— Kedves gróf, nem lehet tudni, mi történik. Megengedi-e, hogy rábízzak önre egy drága dobozt, amely a követség palotájában bizonyára jobb helyen lesz, mint nálam?

Khevenhüller gróf ekkora érték hallatára meg volt lepetve. Az egész idő alatt, amíg mindenfelé lövöldöztek, nyugodtan aludt egy kemény derékaljon a nagy vagyon fölötte.

Versenybirkózás Bukarestben. A bukaresti Sidoli-cirkuszban, ahol egy idő óta nemzetközi birkozóverseny folyik, nagy verekedés volt. Amikor Cája magyar birkozó Padubni orosz bajnokkal mérkőzött a közönség többször hangos szóval tiltakozott Cája szabálytalan birkozása ellen. Padubni legyőzte Cáját, aki hirtelen fölugrott és a versenytársát öklével verni kezdte. Erre a közönség a porondra rohant és bottal, ökölrel nekiesett Cájának. A verekedés olyan arányt ért el, hogy csendőrségnek és rendőrségnek kellett közbelépnie, amely a közönséget kiszorította az utcára: Cáját a birkozóversenyből kizárták.

Előfizetési felhívás!

November hó elsején új előfizetést nyitunk a Független Ujság-ra.

A „Független Ujság“ tizennégy esztendő óta a magyar népnek,

a földművelő- és kisiparos-osztálynak

őszinte barátja, jóakarója, tanácsadója.

Hetenként beszámol az olvasónak mindarról, ami az édes hazában és kint a nagy világban történik.

A gazdasági haladásnak, a szövetkezeti mozgalmaknak, a kisemberek boldogulásának

a „Független Ujság“

az egyedüli ujságja és szóvivője a magyar sajtóban.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 „
Negyedévre . . . . 2 „

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtassa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiúi tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“
 szerkesztősége és kiadóhivatala
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 október 21.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműk: marhahus 1·20—1·40 K., helybeli borjúhús 1·30—1·36 K., sertéshús 1·12—1·16 K., szalonna füstölt 1·36—1·44 K., szalonna, olvasztani való 1·26—1·28 K., háj 1·40—1·44 K., sertésszár 1·44—1·48 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1·40—1·60 K., hazai sonka 1·60—2—K. szalámi 3·20—4—K.

Baromfifélék: ————— K., rántani való csirke 1·20—1·60 K., sütni való csirke 2—2·80 K., kacsza, hizott 4—5—K., lud, hizott 10—14—K., pulyka, hizott ————— K. páronkint. Vágott hizott liba 1·20—1·52 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1·80—2·60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendő). Buza 20·60—24·80 K. Rozs 19·30 K-tól 19·40 K-ig. Árpa 15·80 K-tól 15·90 K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 16·90—16·30 K. Tengeri 13·40—16·65 K. **Teavaj:** (centrifugált) 1·90—2·10 K., főzővaj 1·40—1·50 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 16—20 fillér. **Tojás:** bácskai 90—94—K., erdélyi apróbb áru ——— K. ládánkint (1440 drb). Apadt ——— K., meszes ——— K. **Zöldségfélék:** Burgonya (vaggonárú) sárga 5·60—6·20 K., rózsas 5—6—K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt ——— K., mm.ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	34—	33·40	32·80	32—	31·40	31—	30—	27·60 —

Takarmányvásár. Réti széna 8—10—, muhar 8·40—10—, zsup-szalma 6·40—6·60, alomszalma 6—6—K.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
 az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

880. szám.

1908.

Faeladási hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter úrnak 1908. évi 29688. I/A—3. szám alatt kelt engedélye alapján a fehértemplom-újmoldovai m. kir. járási erdőgondnokság irodájában Fehértemplomban **folyo évi október hó 30-án d. e. 10 órakor** nyilvános írásbeli versenytargya és útján eladásra kerülnek — tövön az erdőben — a volt 14. sz. szerb-bánáti magyar határőrezredből alakult vagyongökség tulajdonát képező erdőben a jóváhagyott üzemterv szerint az 1908/9., 1909/10., 1910/11., 1911/12. és 1912/13. években kihasználásra előírt következő becslés szerinti

faanyagok.

I. A. ü. o. II. vs. Najdás, „Radimska reka“ 7. tag, 3. oszt. 130·0 kat. holdon:

tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -ig	704 tm ³
tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -en felül	2045 tm ³
elegy tölgy tűzifa	4015 ürm ³
elegy bükk tűzifa	1286 ürm ³

41.515 korona 50 fillér kikiáltási árral.

2. B. ü. o. I. vs. Szerb-Pozsezsena „Valea mica“ 5. tag, 9. oszt., továbbá a Rom-Pozsezsena „Valea mica“ 6. tag, 7. oszt. és 6. tag 8. oszt. összesen 245·6 kat. holdon:

tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -ig	4489 tm ³
tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -en felül	3667 tm ³
elegy tölgy tűzifa	11862 ürm ³
elegy bükk tűzifa	4520 ürm ³

118.573 korona 95 fillér kikiáltási árral.

3. B. ü. o. II. vs. Rom-Pozsezsena „Valea Anei“ 2. tag, 1., 2., 14., 15. oszt. és Macsevics „Srednik“ 4. tag, 1. oszt. összesen 199·8 kat. holdon:

tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -ig	2038 tm ³
tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -en felül	2972 tm ³
elegy tölgy tűzifa	6358 ürm ³
elegy bükk tűzifa	8979 ürm ³

87.454 korona 96 fillér kikiáltási árral.

4. D. ü. o. Szikevicza „Gramenska“ 6. tag, 7., 8., 9. és 10. oszt. összesen 412·9 kat. holdon az egész tövön álló fatömeg, s a „Gramenska“ 6. tag, 6. oszt. 83·5 kat. holdon az e'szörtan levő kijegyzett 144 drb tölgy és 3628 drb bükkfőrsz, mindössze:

tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -ig	8213 tm ³
tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -en felül	4791 tm ³
elegy tölgy tűzifa	11137 ürm ³
elegy bükk tűzifa	35234 ürm ³

155.478 korona 85 fillér kikiáltási árral.

5. F. ü. o. Berzaszka „Kozla“ 7. tag, 19. oszt. és Szvicza „Juc“ 1. tag, 8. oszt., összesen 265·6 kat. holdon:

tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -ig	4276 tm ³
tölgy haszonfa 30 $\frac{cm}{m}$ -en felül	2160 tm ³
elegy tölgy tűzifa	11317 ürm ³
elegy bükk tűzifa	2992 ürm ³

52.895 korona 87 fillér kikiáltási árral.

A zárt írásbeli ajánlatok legkésőbbben a tárgyalás megkezdéséig, vagyis 1908. évi október hó 30-án d. e. 10 óráig adandók be a fehértemplom-újmoldovai m. kir. jár. erdőgondnokságnál, később beérkező és a feltételeknek meg nem felelő, valamint távirati avagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az egykoronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban — melyek a jelen hirdetmény minden egyes tételére külön-külön teendőek — a felajánlott vételár számokban és betűkkel világosan kiírandó, azonfelül az utóajánlatokban kitéendő, hogy ajánlattevő a részletes árverési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak feltétlenül aláveti.

A zárt írásbeli ajánlatokhoz a kikiáltási ár 10⁰/o-ának megfelelő bánatpénz csatolandó készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

A részletes árverési és szerződési feltételek a fehértemplom-újmoldovai m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

1908 évi szeptember hóban.

Fehértemplom-újmoldovai m. kir. járási erdőgondnokság.

77369/1908. szám.

Versenyárgyalás

ipari termékek, anyag, eszköz és szerszámmeiek szállítására.

A mezőhegyesi, kishéti, bábolnai és fogarasi ménestételek, a gödöllői m. kir. koronauradalom, a kolostordai m. kir. ménesgazdaság és a palánkai m. kir. esikótelep 1909. évi szükségletének biztosítása végett az alább jelzett áruk szállítására Budapesten a földmiv. miniszterium I. emeleti tanácstermében 1908. évi november hó 16-án d. e. 10 órakor zárt írásbeli nyilvános versenyárgyalás fog tartatni, amelyre az ajánlatok legkésőbb 1908. évi november 13-án d. e. 10 óráig nyújtandók be.

A szállítandó áruk a következők:

Portland- és románcement, kőszén, vas- és aczélanyagok, gözeke, sodronykötél, gazdasági kézieszközök, fémanyagok, üvegárak, kidolgozott bőranyag, len-, kenderárú, juta- és pamutszövetárú, posztó- és nemezszövetárú, fe-tő- és mázolóanyagok, kenőolajok és zsíradékok, vegyi ipari készítmények, adómentes motorbenzin, kénsav, gyógyszerárak, ruggyantaárak, papírneműek és irodai szerek.

A versenyárgyalás főbb feltételei:

1. Csakis azon ajánlatok vétetnek figyelembe, amelyek a hivatalosan megállapított ajánlati minták szerint vannak megírva és az 1903. évi 90121. szám alatt kiadott általános és részletes versenyárgyalási feltételeknek, valamint az ajánlati mintalapokon foglalt megjegyzéseknek mindenben megfelelnek.

2. Az ajánlatokhoz az abban szállításra elvállalt áruk értékének 5/10-ával egyenlő bánatpénz, illetve az ennek letételét igazoló adóhivatali vagy állampénztári nyugta csatolandó.

3. Az ajánlatok akár bérmentes postaszállítás útján, akár személyes átadás vagy beküldés útján (földmiv. miniszterium, félelelet 29. ajtószám, segédhivatali főigazgató) nyújtandók be.

Minden egyes árucsoporthoz tartozó ajánlat külön-külön borítékban a fenti cím és az árucsoport megjelölésével ellátva nyújtandó be.

4. Az ajánlatok benyújtásának határidejéül kitűzött 1908. évi november hó 13-án d. e. 10 órán (tehát a versenyárgyalás idejét három nappal megelőző időn) túl beérkező, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az általános és részletes versenyárgyalási feltételeket, valamint az ezeknek megfelelő ajánlati mintalapokat a gazdasági főigazgatói hivatal (földmiv. miniszterium, III. em. 121. ajtószám) díjmentesen adja ki, kívánatra az ajánlatot tenni szándékozóknak portókötelesesen meg is küldi.

Budapest, 1908. évi október hó 10-én.

M. kir. földmiv. miniszter.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

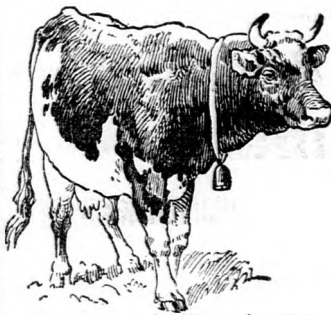
Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmiv. ügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágybiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására és a tejelőkénység fokozására.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

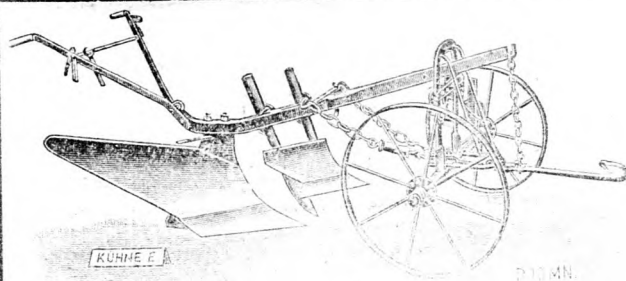
csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza. Budapest, VI., Király utca 12. es Andrássy-út 26. szá. u.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest, Üllői-ut 25.

„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket, borsajtókat stb. szállít:

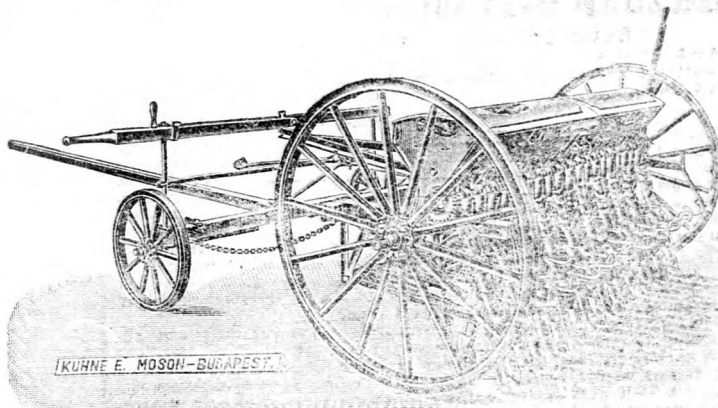
„KÜHNE“

mezőgazdasági gépgyár r.-t.

MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a.

|| AZ ŐSZI IDÉNYRE
mindennemű talajmiv. eszközöket:
„Bippart“ altalajekéket
„Tornadó“ kukoricaszártépőgepeket
és egyéb takarmánykészítőgepeket

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek idei második sorozata folyó évi szeptember 30-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben; valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Árusztály — Gyapjuárverések
Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoithografialag legszebben, legelőbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340.— kor.
Tartalékok	-----	764.780.18 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.848.— kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.28 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.531.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módozatok szerint.

Az illetékedményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi tüzlefeleslegét 61 egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi tüzlefeleslegét közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legtökéletesebb szerkezettel, a legjutányosabb árak mellett szállítanak

John Fowler & Co.

Budapest-Kelenföld

a vasutállomással szemben.

Telefon 42—50.

Telefon 42—50.

Alfa-Separator

Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és kétségtételések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözgépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.